

forlader folkeskolen uden brugbare læsefærdigheder. Og lad mig i øvrigt referere til de internationale undersøgelser.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 148: Forslag til lov om ændring af lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. og lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen. (Undervisning i udlandet).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jens Christian Larsen (V):

L 148, som kan skabe grundlag for etablering af internationale hold, de såkaldte rejsehold, der giver mulighed for undervisning i udlandet, er i en tid, hvor udviklingen inden for handel, produktion, teknologi, videnskab, kultur osv. bliver mere og mere internationalt orienteret, et helt oplagt middel til at implementere denne dimension i vores uddannelsessystem.

Lovforslaget imødekommer et stærkt ønske fra flere gymnasiale uddannelser rundt om i landet; det er bl.a. også fremført fra konkrete skoler ved foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg.

De erfaringer, som foreligger fra tiden før 26. februar 2001, hvorefter det ikke har været muligt at forlægge undervisningen ud over 6 uger

til udlandet, er meget positive. De erfaringer, som kan indhentes, siger bl.a., at det har været meget givende for eleverne at lære at stå på egne ben i et fremmed land. Det har bl.a. øget elevernes fremmedsprogskundskaber betydeligt.

Det har også givet en indsigt i et fremmed lands økonomiske, sociale og kulturelle forhold, en indsigt, som kommer eleven til gode, når han eller hun på et givet tidspunkt står i et job, hvor man kan gøre gavn af den erfaring, som eleverne har erhvervet sig under et uddannelsesforløb forlagt til udlandet.

Vi synes, at de positive muligheder bør udnyttes, og vi vil derfor udtrykke en positiv indstilling til lovforslaget.

Carsten Hansen (S):

Da vores ordfører på området, fru Lene Jensen, ikke kan være til stede, har jeg lovet at holde talen.

Det lovforslag, vi behandler i dag, har til hensigt at styrke den internationale dimension i de gymnasiale uddannelser. Mere konkret handler det jo om, at eleverne på de gymnasiale uddannelser skal have mulighed for at gennemføre et semester eller mere i udlandet, og det er med fuld merit, så der ikke bliver tale om forlængelse af studietiden.

Udlandsophold er jo spændende, og de kan også bidrage – mener vi – til at styrke både de faglige og de kulturelle kompetencer hos den enkelte elev.

Hensigten med forslaget kan vi i virkeligheden godt støtte op om, men der er i hvert fald en række forhold, som vi mener kræver nærmere eftertanke. For det første er udlandsophold jo ikke gratis, hverken for eleven eller for uddannelsesinstitutionen. For eleven vil der være tale om, at man selv skal finansiere en betragtelig del af de samlede omkostninger.

Undervisningen skal naturligvis ydes vederlagsfrit, det fremgår da også af selve lovforslaget. Men alle udgifter til rejse, ophold og forplejning skal afholdes af eleven selv. Hertil kommer, at eleven også selv skal betale for sygeforsikringer og andre forsikringer.

Kl. 17.50

Der kan samlet blive tale om en betydelig deltagerbetaling. Niveauet var, inden den tidligere regering ændrede på det, faktisk på omkring 20.000-30.000 kr. pr. semester, og det betragtes i bemærkningerne som helt normalt.

Vi har noteret os, at det af bemærkningerne fremgår, at regeringen ønsker at opretholde

principperne om, at undervisningen er vederlagsfri for eleverne, og det er vi selvfølgelig helt enige i; for os er det et afgørende argument, at undervisning i det offentlige gymnasium er vederlagsfri. Men dette udmærkede princip går jo meget dårligt i spænd med en deltagerbetaling på i hvert fald op til 30.000 kr., og den virkelige model for internationalisering vil i virkelighedens verden forbeholde den interessante og spændende del for dem, der selv kan betale.

Hvis eleven skal betale selv, vil det kræve ganske store mængder af fritidsarbejde; det har i forvejen et omfang, der er så væsentligt, at man klager over det på gymnasierne og de videregående uddannelsesinstitutioner, og det er vel næppe en anbefalelsesværdig vej.

At regne med familiens økonomiske støtte er vel ikke rimeligt. Det er i forvejen dem med den tunge sociale bagage, der har svært ved at betale. Vi ved, at det er forældrenes uddannelsesmæssige baggrund, der spiller fælt ind i forhold til overhovedet at kunne vælge gymnasiet, også i forhold til, hvordan man klarer sig dér; det er der klare tal på. Og at grave denne grøft endnu dybere gennem yderligere deltagerbetaling er faktisk ikke socialdemokratisk politik.

Selv om intentionerne om internationalisering er fine, er det et alvorligt skråplan at opkræve denne form for deltagerbetaling, der reelt afskærer de økonomisk svagest stillede unge fra at deltage i denne form for undervisning.

For uddannelsesinstitutionen er der også en række omkostninger, man skal være opmærksom på. For det første skal den udlagte undervisning finansieres, og det forhold, at der også efterfølgende skal være lærere med, bør der være klarhed over. Hvis disse midler skal findes ved at lade internationalt udlagt undervisning tære på de daglige ressourcer hos de elever, der ikke har mulighed for at tage af sted, er det i hvert fald for os uacceptabelt, hvis det er den vej, man vælger at gå.

For det andet er der hensynet til, at de studerende rent faktisk lærer det, de skal lære under udlandsopholdet, og der har flere gange været rejst debat omkring, hvad den faglige værdi og hvad indholdet er i forhold til de planer, der ligger for gymnasiet. Da der blev sat et loft på 6 uger over omfanget af forlagt undervisning, var det jo ikke mindst begrundet i de bekymringer, der er omkring kvaliteten af undervisningen. Vi kan ikke helt gennemskue, om der er tilstrækkelig kvalitetssikring i den model, der foreslås,

men det må vi jo få afklaret under udvalgsarbejdet.

Tidspunktet for fremsættelsen er i virkeligheden ret interessant, måske mere interessant, end det er velvalgt. Vi står jo over for og skulle også have været mødtes nogle stykker af os i eftermiddag til en debat omkring gymnasiernes fremtid.

Måske skulle man tage det her med som et naturligt element. I hvert fald er internationalisering af gymnasieskolen en del, vi vil lægge vægt på i de forhandlinger, vi skal have fremadrettet, og vi kunne sådan set fristes til at give undervisningsministeren det gode råd at inddrage de ændringer, som man foreslår i dag, til et punkt under de samlede drøftelser, så vi fik det med i en samlet helhed.

Det tilkommer næppe os at sige, hvad ministeren skal og ikke skal, men vi er i hvert tilfælde positive med hensyn til intentionerne, men afviser den måde, det skal finansieres på, og det bliver nok med det udgangspunkt, vi deltager i udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Karina Sørensen (DF):

Jeg vil bare kort bede hr. Carsten Hansen om at bekræfte, om det ikke er rigtigt, at der står i lovforslaget, at der er rig mulighed for finansiering til disse udlandsophold enten via sponsorer eller frivillige bidrag fra praktikvirksomheder eller forældre. Og hvis forældrene ikke kan finansiere det, er det muligt at finde finansiering for en eller flere elever fra forskellige fonde.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jo, det er jo de regler, der har været gældende hele tiden, også tidligere. Men vi ved, at det er utrolig svært at få finansieret op til 30.000 kr. i forhold til det her. Det bliver altså elevernes arbejde eller forældrenes økonomiske muligheder, der bestemmer, hvem der kan komme af sted. Og det skaber på den måde en ulighed.

Vi er meget optaget af, at man også kan få den dimension med i gymnasiet, men vi er ikke sikre på, at det her er den rigtige måde, det foregår på. Det vil skabe ulighed i forhold til, hvem der har lejlighed til at deltage.

Kl. 17.55

Har man lyst til den her form for gymnasium, er der jo masser af betalingsgymnasier, private gymnasier, man kan vælge. Og vi mener – og det kan vi slet ikke forstå at Dansk Folkeparti

ikke er enig med os i, da Dansk Folkeparti betragter sig som almindelige menneskers parti og i øvrigt fremfører det ved gentagne lejligheder – at her burde der være et fællesskab om at sikre også de svageste det at have lige muligheder, i hvert fald de økonomisk svageste stillede.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Karina Sørensen som ordfører.

Karina Sørensen (DF):

Jeg vil starte med lige at sige til hr. Carsten Hansen, at jeg er tilhænger af udsagnene. Hvis ikke alle kan få et gode, må man ikke berøve andre det.

I foråret år 2001 indførte den daværende undervisningsminister et loft på 6 uger for, at studerende kunne flytte deres uddannelse til udlandet, hvor de uden at forlænge deres uddannelse kunne få en uddannelse af international karakter.

Med dette lovforslag, vi behandler i dag, fjerner vi nu det loft og indfører muligheden for et internationalt skoleophold på op til et semester og op til 1 år, hvis undervisningsministeren tillader det.

Inden den tidligere undervisningsminister lavede det loft, udbød de gymnasiale uddannelsessteder også en international linje, hvor det var muligt at få et eller flere længerevarende uddannelsesophold i udlandet. Med dette lovforslag bliver det igen muligt for de gymnasiale uddannelsessteder at indfri uddannelsessøgendes krav om en international linje.

Dansk Folkeparti finder det vigtigt, at de danske uddannelsesinstitutioner uddanner folk til arbejdsmarkedet, der i højere grad søger folk med international erfaring eller uddannelse.

Dansk Folkeparti er glad for endnu en ting, nemlig at uddannelsen ikke bliver forlænget af et sådant ophold; den bliver bare forbedret for de elever, der ønsker en international uddannelse.

Dansk Folkeparti støtter dette lovforslag, netop fordi det giver de unge større kompetence samt tilgodeser arbejdsmarkedets stigende krav.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det er jo faktisk den gamle it-diskussion om igen.

Vi har set tidligere, at man nogle steder faktisk stillede krav om, at man skulle stille med en computer til 15.000 kr. for at kunne deltage i it-

linjen, og det var også på den baggrund, den tidligere regering indførte en række forskellige restriktioner i forhold til det med betalingen. Nu skal man altså, hvis man vil have del i det sjove, kunne præstere et sted mellem 20.000 og 30.000 kr., og det vil sige, at der er nogle, der ikke kan deltage. Synes Dansk Folkeparti ikke, at det er problematisk?

Og i øvrigt: Mener Dansk Folkeparti ikke, at der er masser af betalingsgymnasier, der har en international linje, og hvor man rejser ud? Det kan man jo gøre i den frie gymnasieverden. Men mener Dansk Folkeparti, at det er en offentlig opgave at sikre at gøre forskel på borgerne i det her land?

(Kort bemærkning).

Karina Sørensen (DF):

Jamen jeg kan blot gentage over for hr. Carsten Hansen, at jeg mener, Dansk Folkeparti mener, at der er rig mulighed for sponsorater eller frivillige bidrag fra praktikvirksomheder og forældre. Og hvis de ikke kan finansiere det, kan der også findes finansiering til en eller flere elever via fonde.

Og jeg er stadig tilhænger af udsagnet, at hvis ikke alle kan få et gode, må man ikke berøve andre dette. De skal have muligheden for det.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Helle Sjelle som ordfører.

Helle Sjelle (KF):

Jeg skal blot sige, at vi i Det Konservative Folkeparti er meget optaget af, at vores uddannelsesystem er parat til at møde de udfordringer, som den globaliserede verden efterhånden møder os alle med. Derfor er vi også store tilhængere af internationaliseringen i vores uddannelser, og derfor er vi også meget positive over for ministerens forslag om, at elever på de gymnasiale uddannelser får mulighed for i en periode at modtage undervisning i udlandet.

Vi støtter derfor forslaget.

Aage Frandsen (SF):

Intentionen i lovforslaget skulle være, at det bidrog til en større internationalisering, og at de unge i højere grad kan tage udfordringerne op. Det er da også muligt. Men at det nødvendigvis skulle være et voldsomt løft i forhold til den satsning, der er på det, at man siger, at nu er der nogle, der må tage længere tid end de 6 uger, og

at det er en offentlig opgave, synes jeg man med rette kan sætte spørgsmålstegn ved.

Kl. 18.00

Under alle omstændigheder skal man jo ind og vurdere disse uddannelser, om de også har den kvalitet, for det er jo det, der er det afgørende. Det er ikke sikkert, at det nødvendigvis drejer sig om at få det ind som en del af gymnasieuddannelsen og sige, at det skal man altså gøre inden for den gymnasiale tid, og at man skal have merit for det.

Så skal man altså have SU i den her forbindelse, og det er sådan set det afgørende, for der er jo ikke tale om, at man siger, at det her så er omkostningsfrit for det offentlige. Der er jo også tale om, at der skal bruges til SU i den her forbindelse. Derfor synes jeg, at i stedet for at man bare tager lovforslaget og siger, at nu gennemfører man det helt uafhængig af, at man også har en diskussion om fremtidens gymnasiale uddannelser, så er det rigtigere at vurdere i en sammenhæng med, hvad det er, man vil med de gymnasiale uddannelser, og ikke kun se det her isoleret, fordi der er nogle få, der har sagt, at det synes de var en god idé. For det er jo det, det drejer sig om.

Masser af private uddannelser har de her tilbud, og det, der er risikoen ved det, er jo altså, at der er nogle, der kan få tilbuddet, og andre kan ikke få tilbuddet. Man kan selvfølgelig sige, at det er helt frit. Ja, det er det, hvis det er det private, men jo ikke, hvis det er det offentlige.

Derfor synes jeg, at det, som også den socialdemokratiske ordfører var inde på, kunne være ganske fornuftigt, nemlig lige at se det i en større sammenhæng. Er det her en ting, der er så vigtig at satse på, at man tager det først i forhold til de øvrige gymnasiale uddannelser?

Så derfor: Hvis man skal have en større international dimension i de gymnasiale uddannelser, er det ikke nødvendigvis at sige, at der er nogle få stykker, der skal benytte sig af de her tilbud og få noget af det finansieret via det offentlige, gennem SU, men ellers selv finansiere det. Det kunne godt være, at det var gymnasier som helhed, man skulle se på, mere end at det er det her. Derfor er vores stillingtagen til forslaget godt nok positivt, hvad angår sigtet, men principielt er vi meget betænkelige ved, at man griber det an på den her måde og tager dette enkeltelement ud.

Marianne Jelved (RV):

I Det Radikale Venstre vil vi for så vidt gerne forholde os positivt åbent til forslaget. Men jeg er en lille smule forbavset over det, som Dansk Folkepartis ordfører sagde, for det, der står, jf. bemærkningerne til lovforslaget, om det, der er gældende indtil nu, er, og jeg citerer fra side 4 i bemærkningerne:

»Undervisningen af en samlet varighed på mere end 6 uger kan ikke forlægges til en institution, som ikke er godkendt af Undervisningsministeriet til at gennemføre en gymnasial undervisning.«

Altså man kan godt allerede i dag gå ud over de 6 uger, hvis det er en godkendt uddannelse.

Så tænker jeg pludselig: Hvad, har jeg overset noget i lovforslaget? For jeg går ud fra, at når der står, at det skal være meritgivende, og at man ikke dermed må forlænge studietiden for gymnasiasterne, så betyder det også, at den uddannelse, man i givet fald søger i udlandet, har en kvalitet og dermed kan godkendes af Undervisningsministeriet.

Nu spørger jeg så – og det kan vi så opklare under udvalgsarbejdet: Hvem afgør, om den kvalitet er af en karakter, som gør, at det ikke forlænger studiet for en gymnasieelev?

Det andet tema, som jeg gerne ville tage op, er, at der jo er en del praktiske problemer for gymnasiet – der kan i hvert fald være det. Det er beskrevet i nogle af høringssvarene, i hvert fald i det fra gymnasierektorerne. Det forventer jeg ikke ministeren skal svare på nu, men det er da noget, vi bliver nødt til at forholde os til i udvalget, vil jeg mene.

Endelig synes jeg også, der er lidt usikkerhed omkring økonomien. Jeg kan forstå på lovforslaget, at ministeren får en hjemmel til at gå ind og lægge loft over, hvad udgiften skal være for den enkelte studerende, men at det loft, der så åbenbart er normen nu, 20.000-30.000 kr., er det, der forventes at være det gældende.

Jeg spørger alligevel, om regeringen har en forestilling om, at det er mest hensigtsmæssigt, at den mulighed, som de enkelte gymnasier nu kan bruge, hvis loven går igennem, som den ligger her, også omfatter alle de studerende i de pågældende klasser, om der ikke er et eller andet ansvar for at løse den opgave. Det kunne det da være udmærket at være fælles om.

Kl. 18.05

Bodil Kornbek (KRF):

Som udgangspunkt synes vi, det her er et godt og spændende forslag, hvor man nu vil være med til at åbne op for, at alle de gymnasiale uddannelser kan få denne internationale dimension i uddannelsen, og at uddannelsen jo så også, som der står i lovforslaget, skal tilrettelægges i overensstemmelse med danske uddannelsesregler, således at eleverne kan afslutte deres gymnasiale uddannelse på nomineret tid. Det vil sige, at der er en meritoverførsel forbundet med det her forslag. Alt det er jo meget positivt, i det hele taget denne her internationale vinkel, som der jo også er meget fokus på.

Man kan sige, der er to ting i det her. Den ene er, som der i et af høringssvarene lægges meget kraftigt vægt på, at der altså er nogle strukturelle vanskeligheder ved at etablere disse aktiviteter i forhold til noget med hold eller klasser. Derfor synes jeg, at man skal ind og se på, hvordan strukturen er i det gymnasiale regi, og hvordan det så kan passes ind med, at man gerne vil have denne her internationale dimension.

Man bør også se forslaget i forhold til, at vi nu diskuterer en hel gymnasiereform, og se det i et samspil med, at det måske kunne være en vinkel, man kunne lægge ind over i en eller anden udstrækning, så der kom en sammenhæng imellem det her forslag og så alle vores tanker omkring gymnasiereformen, som der jo er taget hul på. Men grundlæggende er vi meget positive over for hele intentionen i det her.

Så gælder det økonomien. Hvis der er tale om – det har jeg faktisk ikke været opmærksom på før nu, jeg ved ikke engang, om det står i forslaget; jeg synes ikke, vi er stødt på det – men hvis der er tale om en 20.000-30.000 kr. som et loft, virker det måske lidt vel meget. Så det er noget af det, vi også vil se på under udvalgsarbejdet: Hvad ligger der i det beløb? Og er det det, man vil kræve at eleverne bare skulle kunne lægge på bordet, eller hvordan og hvorledes? Så jeg synes også, det er vigtigt, at vi får belyst hele den økonomiske side nærmere.

Men vi er altså positive over for intentionerne.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg vil gerne takke for den positive tilslutning til lovforslaget.

Grunden til, at jeg har valgt at fremsætte forslaget her og nu, er, at der er mulighed for, at det kan træde i kraft allerede fra det kommende skoleår, altså fra august 2003, hvorimod gymnasiereformen er tiltænkt at træde i kraft i 2005.

Sådan set mener jeg godt, at man kan se de to ting fuldstændig adskilt, i og med at det her ikke griber ind i selv strukturen i gymnasiet, endside i hele den indholdsdiskussion, som vi når til omkring de kommende drøftelser om gymnasiereformen. Derfor mener jeg godt, man kan se de to ting adskilt, og det er præcis derfor, at forslaget er kommet frem nu.

Med hensyn til økonomien i det er det jo tanken, at man er bekendt med, at den klasse, som man vælger at være en del af, har et sådant udlandsophold som en del af selve forløbet, og at man derfor også er bekendt med, at det indbefatter nogle omkostninger. Og det beløb, som vi har sat som loft, er taget med udgangspunkt i de klasser, der kørte, indtil den tidligere regering valgte at lukke for denne mulighed. Så det er ikke nogle tal, vi bare sådan har grebet ud af den blå luft.

Det, der kommer til af ekstra statslige udgifter, bliver på SU-rammen, hvor man jo bliver omfattet af det, man vel kalder 20-20-reglen, altså de unge, som er under 20, vil blive omfattet af SU for udeboende, og derfor kommer der en ekstra udgift på SU-rammen.

Men ellers vil jeg sige, at jeg svarer naturligvis på de spørgsmål, som vil blive stillet undervejs i udvalgsbehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning**Fjerde næstformand (Margrete Auken):**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 147: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler (frie kostskoler), lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforbedrende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Forenkling af bestemmelser om tilskud, elevstøtte og vedtægter).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 29/1 2003).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kl. 18.10

Forhandling

Leif Mikkelsen (V):

Dette lovforslag kan faktisk bære overskriften regelforenkling, og det kan vi sådan set godt lide i Venstre. Der er også lidt mere gennemsigthed og forudsigelighed omkring økonomien for de enkelte skoler, det vil sige, at man kan langt bedre forudse sin egen situation for den række af skoler, der her er tale om. Det kan vi faktisk også godt lide i Venstre.

Så ender vi jo med at tage yderligere skridt her i retning af et fast grundtilskud, der fastsættes på finansloven, og som dermed opereres med taxametertilskud. Det vil sige, at når de overgangsordninger nu er forløbet omkring højskoler og efterskoler med slut i 2007, ja, så er lærerlønsfaktoren væk, og det vil sige, at vi får det der forenkledede tilskudssystem, der bygger på elever som grundlag. Det flugter stadig væk fint med Venstres holdninger.

Med hensyn til de frie grundskoler bliver der mulighed for flere beføjelser til skolernes eget demokrati. I Venstre kan vi faktisk godt lide demokrati. Det flugter stadig væk fint med, at generalforsamlinger og skolekredse kan tillægges mere kompetence.

Endelig bliver der en forenkling af hele tilskudssystemet med ét fordelingssekretariat, hvor hele begrebet vikarkasse, fordelingsudvalg osv. nu slås sammen og dermed igen giver mere gennemsigthed og en forenklet administration. Forenklet administration flugter stadig væk godt med Venstres holdninger.

Så har vi også set, at der har været bemærkninger fra Rigsrevisionen om, at det her det gør

det måske lidt vanskeligere; det bliver i hvert fald ikke nemmere at revidere. Nu laver vi ikke lovforslag for at gøre livet lettere for Rigsrevisionen, men jeg synes, der er grund til at pege på, at det her også er et valg.

Når man siger, at vi vil have et forenklet tilskudssystem, hvor vi ikke pensler ud, at det går til det og det og det, ja, så signalerer vi derimod frihed under ansvar, og frihed under ansvar er rent faktisk også en plante, der gror godt i Venstres have.

Så balancen imellem millimeterretfærdighed og så frihed under ansvar skal holdes, men det mener jeg den er her, og derfor kan vi godt undvære den detailstyring, der har været indtil nu.

Så summen af det her er, at det er et godt lovforslag, der tager yderligere skridt i forhold til de skridt, vi tog i maj sidste år omkring de her skoler, som er en særlig skoleform, vi har i Danmark, og som der er grund til at værne om, passe på, give muligheder og give frihed. Så Venstre støtter forslaget.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Leif Mikkelsen talte meget smukt om frihed under ansvar, om at overlade meget til skolerne, om demokrati og sådan noget. Var det også frihed under ansvar, som gjorde, at regeringen i forbindelse med finansloven fik lavet det sådan, at de samme skoler, som vi taler om her, i hvert fald for en dels vedkommende, højskoler, efterskoler, nu skulle have puljepenge, og de skulle have forskellige andre ting; man skulle rette pengene til skolerne på en helt bestemt måde og sige: Der kan I få, der kan I få særlige ting?

Man tog godt nok 2,6 pct. fra dem, men så gav man dem igen, men det er altså under forudsætning af, at de gør noget helt bestemt, disse skoler. Er det udtryk for frihed under ansvar, eller er det der med frihed under ansvar noget, man taler om ved festlige lejligheder, og så bruger man det også, når man taler om forenklingsforslag? Men det – frihed under ansvar for Venstres vedkommende – er altså helt bestemt af, om det passer Venstre.

(Kort bemærkning).

Leif Mikkelsen (V):

Hr. Aage Frandsen kan have helt ret i, at den øvelse omkring finansloven bestemt kan karakteriseres som en styren af eller et retningsbestemt forsøg på at styre dele af finansloven. Det er dele af finansloven. Det var et samarbejde ef-